

HUR MYCKET VÄGER
ett kilo?

Både du och kunderna ska kunna lita på dina vågar

Det finns många vågar i en butik.

Vågar för färdigförpackning av varor.

Vågar för vägning och prissättning i kassan.

Vågar för konsumenten att väga upp varor med.

När det gäller vågar som används vid färdigförpackning och prisbestämning av varor, är reglerna stränga. Dina kunder ska kunna lita på dina vågar. Du och dina konkurrenter ska kunna lita på varandras vågar.

Det handlar i slutändan om det allmänna förtroendet för svensk detaljhandel.

Denna information gäller

Denna information omfattar vågar som används inom detaljhandeln för att väga upp en viss mängd åt en konsument för att bestämma priset på varan.

Exempel på detta är:

- vågar som en konsument själv använder och som ger prislapp för varan.
- vågar som används i kassan för att bestämma priset på varan.
- andra vågar som används vid direkt försäljning till enskild konsument.

Vad innebär reglerna?

Reglerna innebär att endast typgodkända och verifierade vågar får användas för de ändamål som beskrivs ovan. Det innebär också att vågarna skall var placerade så att konsumenten kan se vägningsresultat, pris etc.

Typgodkännande

Typgodkännande innebär ett godkännande av att en viss

modell av våg av ett visst fabrikat uppfyller föreskriven standard. Två sorters märkning för typgodkännande förekommer på vågar:

- GE följt av ett nummer, eller
- CE följt av ett nummer och en grön etikett med ett M i svart. Så här:

GE-märkningen är ett äldre system som tillämpats i Sverige för vågar som typgodkänts fram till år 1995. De allra flesta vågar som finns i detaljhandeln är fortfarande märkta med GE.

Verifiering

Verifiering betyder att den enskilda vågen kontrolleras så att den ger riktiga vägningsresultat och överensstämmer med det utfärdade typgodkännandet. Det går inte att verifiera en våg som inte är typgodkänd.

Hur ofta vågen ska verifieras beror på typ av våg eller användningsområde.

TYP AV VÅG	SKA VERIFIERAS
Vågar som används utomhus (t ex torghandel).	Varje år.
Mekaniska vågar.	Vart fjärde år.
Övriga vågar (bl a vanliga butiksvågar som används inomhus).	Vartannat år.

Kontrollmärke

En våg som verifierats ska förses med ett kontrollmärke och plomberas. Kontrollmärket visar att vågen är verifierad. Märket har texten »SWEDAC ACKREDITERING« i ring

kring tre kronor. Under denna text står »LEGAL MÄTTEKNIK«. Av kontrollmärket ska dessutom framgå vem som utfört verifieringen (ackrediteringsnummer) samt månad och år då verifieringen genomfördes. Om en plombering brutits, t ex i samband med service eller reparation, ska vågen omverifieras snarast.

Vem verifierar?

Ackrediterade kontrollorgan utför verifiering. Förteckning över dessa finns att få hos SWEDAC.

Det är SWEDAC som ackrediterar kontrollorganen, vilket innebär att det sker en fortlöpande prövning av deras kompetens. De ackrediterade kontrollorganen arbetar i konkurrens med varandra.

Övrig märkning

Förutom märkning för typgodkännande och verifiering ska vågar vara märkta med noggrannhetsklass. Det finns fyra klasser där klass I innebär största och klass III minsta noggrannhet. Vågar som används vid försäljning till enskilda konsumenter ska normalt minst ha noggrannhetsklass III. Siffran för noggrannhetsklassen ska vara omskriven av en oval.

Vågar ska också vara märkta med uppgifter om största och minsta tillåtna last, uttryckt som max, respektive min, samt skaldel (d) och kontrollskaldel (e). Med skaldel menas vågens upplösning, dvs minsta möjliga värde som vågen kan visa. Kontrollskaldelen (e) är oftast densamma som skaldelen (d).

Ditt ansvar som handlare

Som innehavare av en våg som omfattas av bestämmelserna ska du:

- bara använda typgodkända vågar.
- se till att vågarna verifieras i tid.
- placera vågarna så att konsumenten kan se vägningsresultat, pris etc.

Vad är SWEDAC, och vad gör vi?

Den statliga myndighet som ytterst ansvarar för att vägning och mätning inom svensk detaljhandel och förpackningsindustri sker på ett lagenligt sätt (legal mätteknik) heter SWEDAC, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll.

Våra regler finner du i SWEDACs föreskrifter om icke-automatiska vågar (STAFS 1998:7). De är utfärdade med stöd av lagen om måttenheter, mätningar och mätdon (1992:1514) samt förordningen (1993:1066) med samma namn. Till grund för reglerna ligger också ett EG-direktiv (90/384/EEC).

SWEDAC ser till att reglerna följs genom att a) regelbundet pröva kontrollorganens kompetens b) göra stickprovskontroller i detaljhandeln c) ta emot anmälningar om brott mot reglerna från allmänheten.

Vad händer om reglerna inte följs?

Om en våg används i strid mot gällande regler kontaktar SWEDAC våginnehavaren och påpekar detta. En våg som inte är typgodkänd måste genast tas ur bruk. I det fall en våg har en bruten plombering eller om verifiering inte är gjord i tid, åläggs ägaren att sluta använda vågen till dess att den har omverifierats.

Om någon, trots påpekanden, fortsätter att bryta mot reglerna kan SWEDAC vid vite förbjuda användning av vågen innan rättelse skett. Om vågen ändå används kan vite dömas ut, vilket innebär att våginnehavaren åläggs att betala ett visst penningbelopp.

Vem är reglerna till för?

KONSUMENTEN

Konsumenter ska kunna lita på att de får den mängd av en vara som de betalar för.

KONKURRENTEN

Den som inte följer reglerna lurar inte bara köparna utan skaffar sig också otillbörliga fördelar gentemot sina konkurrenter. Därför gynnar en bra och effektiv tillsyn såväl seriösa detaljhandlare som konsumenter.

HANDLAREN

Du som innehar en våg ska kunna lita på att den väger rätt.

Vad kostar verifieringen?

För varje verifiering får du betala en viss avgift till det kontrollorgan du anlitar. Eftersom kontrollorgan arbetar i konkurrens med varandra, är deras prissättning fri. Om du vill, kan du således kontakta flera av dem och jämföra priser.

Kontrollorganet ska i sin tur betala en viss avgift till SWEDAC. Detta finns angivet i SWEDACs föreskrifter om avgift vid återkommande kontroll av vågar och bränslemätdon (STAFS 1994:17).

För att få en förteckning över vilka som verifierar vågar i Sverige kontaktar du SWEDAC.

SWEDAC

är en statlig myndighet som utför ackreditering (kompetensprövning) av:

- laboratorier
- certifieringsorgan
- miljökontrollanter enligt EMAS
- granskare av rutiner för offentlig upphandling
- kontroll- och besiktningsorgan.

SWEDAC är föreskrivande och tillsynsmyndighet för legal mätteknik samt ansvarar för frågor kring ädelmetallarbeten. SWEDAC ansvarar för samordning av marknadskontroll i Sverige (kontroll av produkter som finns på marknaden). SWEDAC bedömer och har tillsyn över anmälda organ.

SWEDAC

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment

HUVUDFÖRVALTNING

Box 878, Österlånggatan 5

S-501 15 Borås

TEL 46 33 17 77 00

FAX 46 33 10 13 92

E-POST registrator@swedac.se

HEMSIDA www.swedac.se

STOCKHOLMSKONTOR

Box 2231, Slussplan 9

S-103 15 Stockholm

TEL 46 8 402 00 70

FAX 46 8 791 89 29